

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101619

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-12-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Закут Яра Салах

2. Yara S. Zakut

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6291-4164

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 221

Назва наукової спеціальності: Стоматологія

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Стоматологія

Дата захисту: 15-12-2023

Спеціальність за освітою: Стоматологія

Місце роботи здобувача: Товариство з обмеженою відповідальністю «НІМЕЦЬКА СТОМАТОЛОГІЧНА КЛІНІКА БРЕМЕН»

Код за ЄДРПОУ: 31725934

Місцезнаходження: вулиця Смиренка, будинок 9, Київ, 03134, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): СВР 25_2869

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.55, 76.29.55.05, 76.29.55.07

Тема дисертації:

1. Прогнозування та патогенетичне обґрунтування профілактики хронічного катарального гінгівіту при активному тютюнопалінні у дітей (клініко-експериментальне дослідження)
2. Prognosis and pathogenetic substantiation for prevention of chronic catarrhal gingivitis in active tobacco smoking in children (a clinical and experimental study)

Реферат:

1. Вивчається та вирішується важлива проблема оптимізації методів профілактики хронічного катарального гінгівіту у дітей за наявності активного тютюнопаління шляхом комплексного аналізу клініко-експериментальних прогностичних біомаркерів його ініціації та диференційованої корекції ланок його патогенезу. Проведено обстеження 102 дітей віком від 12 до 17 років. Розподіл дітей на групи відбувався у залежності від того, палять вони чи ні. Отже основну групу склали 63 підлітки від 12 до 17 років, які палять, контрольну – 39 підлітків від 12 до 17 років, які не палять. Результати, отримані при визначенні взаємозв'язку процесу паління зі станом гігієни порожнини рота, вказують на тісний зв'язок клінічної ситуації з наявністю адикції до паління. Індексу Greene-Vermillion. в 1,4 рази вищі ($2,16 \pm 0,16$ балів) порівняно з дітьми з перебігом адикції до 3 років палять більше 5 років, гігієнічний індекс дорівнював ($2,47 \pm 0,29$) балів, що було в 1,4 рази вище, ніж у дітей, які палили менше 5 років/ Індекс гігієни Федорова-Володкиної у дітей з основної групи у

1,5 рази більший, ніж відповідний індекс у контрольній групі дітей, що не палять.). У дітей віком 12-15 років з основної групи індекс РМА становив $17,8 \pm 0,03$ ($p < 0,05$), індекс Silness-Loe $-1,8 \pm 0,04$ ($p < 0,05$), індекс Ramfiord $-1,2 \pm 0,03$ ($p < 0,05$) та гінгіво-пародонтальний індекс О'Лірі $-1,4 \pm 0,02$ ($p < 0,05$); всі вони мали достовірно вищі значення в порівнянні з групою дітей з контрольної групи. Вивчення стану ротової рідини у дітей з адикцією до паління виявило кислу рН слини ($39,4 \pm 8,50\%$), низький об'єм слиновиділення ($9,1 \pm 5,01\%$), підвищену в'язкість слини ($27,3 \pm 7,75\%$) і низький рівень стимульованого слиновиділення ($9,1 \pm 5,01\%$). У $73,3 \pm 2,33\%$ дітей контрольної групи діагностували нейтральний рН слини $-54,0 \pm 7,17\%$ ($p < 0,05$). Раніше отримані дані про негативну роль куріння у дітей на виникнення різних захворювань слинних заліз наприклад сіалолітіазу та сіалоаденіту та можливості виникнення ускладнень, що потребують у подальшому дослідженні. Проведенням біохімічного аналізу ротової рідини для визначення прогностичних маркерів порушення мікроциркуляції у тканинах пародонту виявлено вищі концентрації L-аргініну і L-цитруліну у дітей, що палять; Вперше доведено експериментально, що при тютюнопалінні у ротовій порожнині дослідних тварин морфологічна картина відповідає формуванню патологічних процесів саме внаслідок тютюнопаління з формуванням запальних, дистрофічних і дисциркуляторних змін у тканинах пародонта.

2. The thesis work studies and solves an important problem of optimization of methods for prevention of chronic catarrhal gingivitis in children in presence of active tobacco smoking by means of an integrated analysis of clinical and experimental prognostic biomarkers of its initiation and differential correction of components of its pathogenesis. The process of study involved examination of 102 pupils aged 12-17 years. The children were distributed among the groups on the basis of the fact if they smoked or did not. Hence, the index group consisted of 63 adolescents aged 12-17 years, who smoked; the control group comprised 39 adolescents aged 12-17 years, who did not smoke. In the index group, revealed a decreased level of hygiene and an increase in numerical values of the Greene-Vermillion were 1.4 times higher (2.16 ± 0.16 points) versus the children with the course of their addiction less than 3 years (1.44 ± 0.07 points). In the children, who smoked more than 5 years, their hygienic index was (2.47 ± 0.29) points, it being 1.4 times higher versus the children, who smoked less than 5 years (1.76 ± 0.08 points). the Fedorov-Volodina hygienic index in children of the index group aged 12-15 years was 2.1 ± 0.12 . The above value was 1.5 times higher versus the relative value in the control group of children, who did not smoke. the children aged 12-15 years from the index group their PMA index was 17.8 ± 0.03 ($p < 0.05$), the Silness-Loe index reached to 1.8 ± 0.04 ($p < 0.05$), the Ramfiord index was 1.2 ± 0.03 ($p < 0.05$) and the O'Leary gingival periodontal index was 1.4 ± 0.02 ($p < 0.05$); all these indices had reliably higher values versus the children from the control group. This study of the state of their oral fluid in children with addiction to smoking revealed acid pH of the saliva ($39.4 \pm 8.50\%$), a low saliva volume ($9.1 \pm 5.01\%$), an increased saliva viscosity ($27.3 \pm 7.75\%$) and a low level of stimulated saliva secretion ($9.1 \pm 5.01\%$). It was diagnosed that $73.3 \pm 2.33\%$ of the children from the index group had neutral pH of their saliva $-54.0 \pm 7.17\%$ ($p < 0.05$). all these values reliably differed from those in the children, who did not smoke. Previously obtained data on the negative role of smoking in children on the occurrence of various diseases of the salivary glands, such as sialolithiasis and sialoadenitis, and the possibility of complications. The performed biochemical analysis of the oral fluid for revealing prognostic markers of disturbed microcirculation in the periodontal tissues found out higher concentrations of L-arginine and L-citrulline in the children, who smoked; this fact demonstrates changes in the concentration of nitrogen oxide and, hence, patients with gingivitis have changes of microcirculation in their gums. It is experimentally proved for the first time that in case of tobacco smoking the morphological pattern in the oral cavity of laboratory animals corresponds to formation of pathological processes just resulting from tobacco smoking with formation of inflammatory, dystrophic and dyscirculatory changes in the tissues of periodontium.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Zakut Y, Nazaryan R, Kryvenko L, Karnaukh O, Gargin V. Application of estimated oral health indices in adolescents with tobacco addiction. *Polski Merkurusz Lekarski*. 2020; 48(287):327-330.
- 2. Zakut Y, Romaniuk A, Nazaryan R, Popova T., Gargin V. The impact of smoking on the morphofunctional state of periodontal tissues of young organism. *Inter Collegas*. 2021;8(1):47-51. doi:10.35339/ic.8.1.47-51
- 3. Закут Я, Назарян Р. Оцінка впливу стажу адикції до тютюнопаління на клініко-лабораторні показники гомеостазу ротової порожнини у підлітків. *Вісник стоматології*. 2022;1(118):76-82.
- 4. Закут Я, Назарян Р. Рання діагностика мікроциркуляторних порушень в пародонті підлітків, що палять. *Вісник проблем біології та медицини*. 2022;1(163):220-223. doi: 10.29254/2077-4214-2022-1-163-220-223
- 5. Закут Я. Взаємозв'язок паління та стану тканин порожнини рота серед студентів 1-3 курсів Харківського національного медичного університету. В: Закут Я, Тимохіна Д, Назарян Р. Медицина третього тисячоліття : збірник тез міжвузівської конференції молодих вчених та студентів; 2020 20-22 січня; Харків: 2020. с. 506-507.
- 6. Закут ЯС. Вплив активного тютюнопаління на стоматологічний статус підлітків. В: Феномен біоетики та біобезпеки як індикатор стану медичної науки : II реферативна конференція присвячена засновнику біоетики В. Р. Поттеру; 2020 18 лют.; Харків: ХНМУ; 2020. с. 26-27.
- 7. Закут ЯС. Клінічні показники змін органів та тканин порожнини рота при тютюнопаління у підлітків. В: Збірник матеріалів науково-практичної конференції за міжнародною участю з нагоди 100-річчя стоматологічного факультету НМУ. 2020; Київ: НМУ; 2020. с. 164-165.
- 8. Закут ЯС. Ризики нікотинасоційованих хвороб порожнини рота у дітей та підлітків з ніотиновою залежністю. В: Сучасні перспективи розвитку стоматології через призму наукових досліджень молодих вчених: II Всеукраїнська науково-практична конференція; 2021 10-11 лют.; Рівне: Закут ЯС, Мікулінська-Рудич ЮМ, Мись ВО. Рівненська Медична Академія; 2021. с. 51-54.
- 9. Закут ЯС. Вплив тютюнопаління на стан здоров'я ротової порожнини у підлітків. В: Сучасні перспективи розвитку стоматології через призму наукових досліджень молодих вчених : III Всеукраїнська науково-практична конференція; 2022 10-11 лют.; Рівне: Рівненська Медична Академія; 2022. с. 42-44.
- 10. Закут ЯС. The Impact of Tobacco Smoking on the Oral Cavity. В: Проблеми сьогодення в педіатрії : VII науково-практична конференція молодих вчених з міжнародною участю; 2022 24 лют; Харків; 2022. с. 53.
- 11. Закут ЯС. Тези IV Українського конгресу з міжнародною участю «Інтегрована медицина та стоматологія», присвяченого Всесвітньому дню здоров'я порожнини рота. *Oral and General Health*. 2022; 3(3):31-33.
- 12. Закут ЯС. Ризики тютюнопаління на стан ротової порожнини. В: III Міжнародна студентська наукова конференція «International Medical Students Conference in Poltava 2022» (IMEDSCOP 2022); 2022 06 жовт.; Полтава. с. 82-83.
- 13. Zakut Y. Changes of the oral cavity caused by tobacco smoking. In: *International Scientific Interdisciplinary Conference ISIC-2022*; 2022 23-24 листоп.; Харків; 2022. с. 39-40.
- 14. Закут ЯС. Оцінювання стану ротової порожнини при активному тютюнопалінні у осіб юнацького віку. В: Інноваційні технології в сучасній стоматології : науково-практична конференція з міжнародною участю, XI стоматологічний форум. *Медвін : Стоматологія*; 2023 22-23 берез.; 2023. с. 54-55.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0119U002899; 0120U102057

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Назарян Розана Степанівна

2. Rozana S. Nazarian

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0005-8777

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковач Ілона Василівна

2. Ilona V. Kovach

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5887-4136

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010681

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, буд. 9, Дніпро, Дніпровський р-н., 49044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савичук Олександр Васильович

2. Oleksandr V. Savychuk

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1898-8208

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савельєва Наталія Миколаївна

2. Nataliia M. Savielieva

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9670-0997

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ярославська Юлія Юріївна

2. Yuliia Y. Yaroslavska

Кваліфікація: к. мед. н., доц., 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9710-2331

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Янішен Ігор Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Янішен Ігор Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Степаненко Алла Олександрівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**



Юрченко Тетяна Анатоліївна